

9. KONGRES ZKS

Devet kongres ZKS komunistov Slovenije bo pričel na 10. in 11. dne aprila. Kaj smo v zadnjem obdobju dosegli, pa tudi, čemu nimamo uspešnih, ter za to, da se na njem pogovorimo za našo nadaljnjo nalogo.

DANILO ČREPINKO,
DELEGAT NA 9. KONGRESU ZKS:

Spregovorili bomo o odgovornosti posameznikov

Foto: A. Dvoršak

Od IX. kongresa pričakujem bolj poglobljeno opredelitev odgovornosti. Doslej smo vedno »našli« le kolektivno odgovornost, za katero so se skrili »neodgovorni« posamezniki. Tudi o delegatskem sistemu bomo morali spregovoriti, saj delegatski odnosi še niso zaživeli tako kot bi lahko. Pri tem pa moramo iskati krivdo tudi v slabo pripravljenih gradivih in obilici papirja v kateri se delavec – delegat težko znajde in tako lahko z njim »manipulirajo« razne strokovne službe, se pravi administracija, je povedal Danilo Črepinko, ko smo ga vprašali, kaj pričakuje od kongresa slovenskih komunistov. Na njem bo sodeloval kot edini delegat obrti in storitev naše občine.

Tridesetletni Mariborčan, ki se je izučil za avtomehnika, delal nato pri samostojnem obrtniku in v tovarni »Zlatorog«, je v Ljubljano prišel pred dobrimi petimi leti. Takrat ga je partija poslala v srednjo politično šolo pri CK ZKS.

»Član Zveze komunistov sem postal s sedemnajstimi leti. Bil sem aktiven na terenu in v delovni organizaciji, zato so me poslali v šolo. Ko sem jo končal pa sem ostal v Ljubljani. Združil sem delo v Avtoobnovi, kjer sem še danes.«

Tu Črepinko opravlja svoj osnovni poklic – avtomehnika in če ga vprašate kako to, te pogleda malo postrani in odgovori:

»Za politično šolo so me izbrali tovariši zato, da bi

potem, ko bi jo končal bil še bolj uspešen pri svojem družbenem političnem delovanju med njimi, da se z novim znanjem in izkušnjami vrnem v neposredno proizvodnjo in ne zato, da bi potem »ušel« med režijske delavce. Kaže pa, da sem bela vrana, saj so moji tovariši – sošolci večinoma postali ali občinski funkcionarji ali pa vodilni delavci – direktorji v združenem delu. Vsi ti so za delavski razred izgubljeni, vsaj jaz tako gledam na te reči.«

Danilo se pri vsem svojem delu trudi, da bi bil dober delavec in samoupravljalec. Živi skupaj s svojo delovno organizacijo in razglablja o problemih malega gospodarstva, saj tja sodi tudi Avtoobnova:

»Združeno delo se v zadnjem času srečuje z vrsto problemov. Avtoobnova, na primer nima dovolj deviz, da bi lahko kupovala rezervne dele za kamione, ki nam jih pripeljejo v popravilo druge delovne organizacije, ki tudi ne ustvarjajo deviznega dohodka. Tako kamioni stojijo, mi pa imamo izpad dohodka, dokler ne zberemo dovolj deviz za nakup potrebnih delov. Nasprotno pa zasebniki, se pravi samostojni avtoprevozniki nimajo teh težav. Pripeljejo kamion, v konsignaciji kupijo za lastne devize rezervne dele ali pa jih preprosto uvozijo, skratka znajdejo se – ker se pač lahko, saj jim zakon to dopušča. Zato imajo bistveno prednost pred združenim delom, ki takih možnosti nima, še zlasti če samo ne ustvarja deviznega priliva. Pa tudi drugače je individualni sektor »privilegiran«. Združeno delo ima velike režijske stroške, ki jih obrtniki nimajo.

In če govorimo o obrti ne moremo mimo davčne politike, ki krepko šepa. Zelo vprašljivo je zakaj kar 52 odstotkov slovenskih obrtnikov ne plačuje davkov! Ali res utvarijo tako malo dohodka? Če bi obrtniki tako slabo živeli, kot bi nekateri radi prikazali, se njihovo število ne bi iz leta v leto večalo. In prav je, da jih je vedno več, saj obrt, zlasti storitveno nujno potrebujemo. Vendar pa bi morali na tem področju narediti več reda, da ne bi tako pogosto prihajalo do nepravilnosti. Zlasti bi morali urediti osebne dohodke obrtnikov, ki danes niso taki, kot si jih ti zaslužijo. To pa jih potem silijo na stranpoti. O tem bomo morali spregovoriti tudi na kongresu, od katerega vsi veliko pričakujemo. Če se bo uresničilo le pol naših pričakovanj, bomo lahko rekli: kongres je uspel.«

J. K.

MALOPRODAJNA MREŽA ZA BEŽIGRADOM

Trgovine so, kaj pa blago?

Ko je bil kruh še doma spečen, zelenjava pa pridelana na vrtu za hišo, je pot le redkokdaj vodila v trgovino, saj je trgovec enkrat mesečno kar sam na dom pripeljal naročeno blago. Kako pa je s trgovinami na drobno danes? Vsaki dve leti izpolnijo trgovske delovne organizacije poročilo o svojem poslovanju, da bi ugotovili, kako je razvejana maloprodajna mreža za Bežigradom.

VEČ PRODAJAMO, MANJ PROIZVAJAMO

Trgovina predstavlja v strukturi bežigradskega gospodarstva pomemben delež, ki se v nasprotju z industrijo še povečuje. Podatki, ki jih je na svoji prvi marčni seji obravnaval bežigradski izvršni svet, so žal zbrani šele za leto 1980 pa so kljub temu zgovorni. V dohodku bežigradskega gospodarstva je leta 1980 predstavljala celotna trgovina 28,1 odstotka, industrija pa 30,2 odstotka. Leta 1978 pa je bil delež dohodka trgovine šele 26 odstotkov, industrije pa 33,1 odstotkov.

Tudi trgovin na drobno je za Bežigradom iz leta v leto več. Pred dvema letoma jih je bilo 108, s 23.809 kvadratnimi metri prodajnega prostora – sem niso vštete prodajalne z odprtim prostorom, odprte stojnice, zasebne prodajalne, apoteka ter prodaja iz skladišč – z 11.030 kvadratnimi metri priročnih skladišč ter 922 zaposlenimi.

SKLADIŠČE ZA TRI PREJŠNJA

Danes so ti podatki nekoliko drugačni, saj ne zajemajo Mercatorjevega blagovnega centra na Slovenčevi ulici s 32.551 kvadratnimi metri skladiščnih prostorov, kar je skoraj trikrat več kot je znašala površina vseh priročnih skladišč za Bežigradom pred dvema letoma. Prav tako omenjeni podatki ne zajemajo nove Namine blagovnice v krajevni skupnosti Urške Zatišje s 1.626 kvadratnimi metri prodajnih površin ter dveh samopostrežnih trgovin v krajevni skupnosti Ivan Kavčič Nande in Rezke Dragar, niti v podatkih ni upoštevana pred kratkim odprta trgovina Ljubljanskih mlekarov v soseski BS-3.

RAJE VEČ MANJŠIH TRGOVIN KOT ENO VELIKO

Za Bežigradom se je število prodajal v zadnjih štirih letih večalo hitreje kot v drugih ljubljanskih občinah. Manjše prodajalne so bile prav tako

dobro založene in so prodale prav toliko kot velike blagovnice z večjo prodajno površino. Promet na eno prodajalno za Bežigradom je bil v zadnjih štirih letih večji kot v drugih ljubljanskih občinah, pred dvema letoma je bil celo največji v Sloveniji. Pri prometu na en kvadratni meter prodajne površine pa je bil položaj Bežigrada v primerjavi z ostalimi ljubljanskimi občinami ravno obrnjen. To ne pomeni, da so trgovine premalo prodale, saj se je v trgovini na drobno leta 1980 povečal promet kar za 90,5 odstotka, ampak so prodajne površine premalo izkoristile. Zato bodo morale v prihodnje velike blagovnice poleg izboljšanja ponudbe z večjo izbiro raznovrstnih izdelkov tudi bolje izkoristiti prodajne prostore. Za Bežigradom so izjema le samopostrežne trgovine, saj prodajo največ v Ljubljani, tako pri izračunavanju prometa na eno prodajalno kot na en kvadratni meter prodajne površine.

KAJ LAHKO KUPIMO ZA BEŽIGRADOM?

Skoraj vse! Od hrane, obleke, obutve, železnine, barv, lakov, drogerijskih izdelkov, pohištva, pisarniškega materiala, knjig, časopisov, tobačnih izdelkov, bencina do motornih vozil. Vse manj je specializiranih trgovin, predvsem tistih za hrano. Ker opravijo zaradi visokih stroškov in posebnih zahtev glede opremljenosti iz leta v leto manj prometa, se preusmerjajo v splošne prehrabene prodajalne. Škoda seveda trpi kupec, saj so bile manjše mlekarne, pekarnice, trgovine s sadjem in zelenjavo in druge bolj pestro in kakovostno založene.

GP-BEŽIGRAD

V Gradbenem podjetju Bežigrad so se uspešno vključili v proces podružljanja ljudske obrambe. Zato so tudi prejeli pisemno priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo. Pri tem se niso ustavili, temveč so naredili še korak naprej. Iz svojih vrst so formirali ekipo geofonistov, usposobljeno za ugotavljanje in reševanje

Uspešni v ljudski obrambi

preživelih iz ruševin ob potresih in vojnih nesrečah. Ta ekipa je reševala tudi ob potresu v Italiji.

Delavci Gradbenega podjetja Bežigrad so se specializirali za adaptacijska dela, s tem pa tudi za delo v porušeni objekti. Sami ocenjujejo, da lahko širši družbeni skupnosti ponudijo še več. Načrtujejo konkretno pomoč krajevnim skupnostim na območju bežigradske občine za reševanje iz ruševin, kar pomeni učinkovit ukrep civilne zaščite, hkrati pa nudijo strokovno pomoč občinskemu štabu za civilno zaščito.

M. R.

SVETI POTROŠNIKOV ŠE SPIJO

Kaj o vsem tem menijo kupci? Krajan pri boljši založenosti trgovin še niso povedali zadnje besede. Organizirani v svete potrošnikov po krajevnih skupnostih bi lahko vplivali na izbiro blaga, kakovost izdelkov, odnos prodajalcev do kupcev in delovni čas. Lahko pa bi se povezovali tudi s posameznimi organizacijami združenega dela. Škoda, da ne znamo izkoristiti te svoje ustavne in zakonske pravice.

VIDA PETROVIČ

Italijanski minister obiskal ZRMK

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij je sodeloval pri obnovi porušeni zgradb v Furlaniji

V ponedeljek, 1. marca, je bil na enodnevnem obisku v Ljubljani italijanski minister za civilno zaščito g. Zamberletti v spremstvu šefov kabinetov tega ministrstva za rekonstrukcijo potresnih območij, civilno zaščito in tisk. Kot gostitelj so delegacijo spremljali republiški sekretar za ljudsko obrambo Martin Košir, Bojan Ušeničnik in drugi.

V program tega obiska je bila vključena razprava o sodelovanju slovenskih delovnih organizacij pri obnovi italijanskih pokrajin Kalabrije in Basilikate, ki ju je 23. novembra 1980 katastrofalno prizadel potres.

Ob uvodnih razgovorih, ki so bili v prostorih METALKE, so italijanskemu ministru predstavili tudi Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij kot osrednjo slovensko inštitucijo, ustanovljeno 1949. leta, za potrebe slovenskega gradbeništva. Minister je s posebno pozornostjo spremljal navajanje praktičnih dosežkov uporabe Zavodove tehnologije sanacij poškodovanih zidanih zgradb v italijanski pokrajini Furlaniji-Juljski krajini po potresu 1979. leta in druge vidike dosedanjega sodelovanja ljubljanskega Zavoda z italijanskimi raziskovalnimi institucijami in gospodarstvom.

Z dosežki ZRMK na področju sanacij s potresom prizadetih zidanih zgradb je bila italijanska delegacija seznanjena že pred obiskom v SR Sloveniji in je zato z zadovoljstvom sprejela vabilo na ogled ZRMK in njegove velike laboratorijske dvorane za preiskavo materialov in konstrukcij.

Na Zavodu so goste pozdravili direktor Zavoda Jože Vižintin z direktorji TOZD, DS SSL in vodilnimi raziskovalci in jim z diapozitivi in magnetoskopskim zapisom predstavili svoje delo in uspele rešitve lastne tehnologije ojačevanja zidanih zgradb na stopnjo potresne odpornosti. Ob koncu predstavitve je italijanski minister izrazil velik interes za povezavo z ZRMK pri reševanju problemov odprave posledic potresa v pokrajinah južne Italije. V ta namen je direktor ZRMK izročil gostu publikacije Zavoda, Zavodov predpekt in program možnosti sodelovanja. Po vpisu v knjigo gostov si je italijanska delegacija ogledala še laboratorijsko dvorano in po skoraj enournem obisku zapustila Zavod.

L. B.

TEŽAVE SOZDA KEMIJA

Na domačem trgu – z devizami

V Sestavljeni organizaciji združenega dela KEMIJA, ki ima svoj sedež za Bežigradom, so zabeležili v začetku letošnjega leta zelo nizko stopnjo rasti proizvodnje, ki je predvsem posledica lanskega drastičnih uvoznih omejitev.

Celotna zunanjetrgovinska menjava Kemije, ki združuje deset proizvodnih delovnih organizacij kemične stroke v ljubljanski regiji: Arbo, Belinka, Color, Donit, Helios, Ilirija-Vedrog, Jub, Melamin, Teof, Yugocryl in trgovsko delovno organizacijo Polikem trgovina, je lani znašala 130,2 milijonov dolarjev. Za 55,2 milijonov dolarjev so izvozili, za ostali znesek dolarjev pa uvozili. Celotna zunanjetrgovinska menjava

je lani porasla za 9 odstotkov, glede na prejšnje leto. 60 odstotkov vsega izvoza je šlo na kilirinsko področje, uvažali pa so predvsem iz dežel s konvertibilno valuto in sicer kar za 77,9 odstotkov od celotnega uvoza. Za letošnje leto so načrtovali za 22 odstotkov višji obseg zunanjetrgovinske menjave, kot so ga uresničili lani.

Vprašanje pa je, če jim bo to, glede na težave v poslovanju, s katerimi se ubadajo že od začetka letošnjega leta, tudi zares uspelo.

Nekatere delovne organizacije, na primer Donit in Melamin, dosega letošnje 40 odstotkov lanske proizvodnje, kar pomeni, da okoli 15 od-

stotkov delavcev ni polno zaposlenih, nekateri so bili prisiljeni oditi tudi na izredni dopust.

Vzrok tem težavam je občutno pomanjkanje domačih surovin in reprodukcijskih materialov. Če pa domače surovine že so, jih ni moč kupiti za dinarje. Tako bi za surovine, ki jih je Sestavljena organizacija združenega dela Kemija še pred nedavnim lahko kupila za domači denar, morala trenutno odšteti 39 milijonov dolarjev.

Takšnega deviznega bremena pa ne bodo mogli pokriti niti z nadaljnjim povezovanjem v reprodukcijskih verlgah niti z lastnim izvozom, ki se bo letos, tako kot načrtujejo, povečal za

34 odstotkov in bo znašal 30 milijonov dolarjev.

Prav tako pa je bila letos Sestavljena organizacija združenega dela Kemija prikrajšana tudi pri oskrbi z naftnimi derivati, predvsem aromati, saj so bile vse količine nafte namenjene le zadovoljevanju energijskih potreb. Odgovorni v tej organizaciji združenega dela se zato sprašujejo, kdaj bo zmagala ekonomska logika predvsem na jugoslovanskem deviznem trgu in če bo slovenska predelovalna kemična industrija našla svoje mesto pri razdeljevanju naftnih derivatov. Le tako bodo pri Kemiji lahko prispevali svoj delež k stabilnejšemu gospodarstvu.

V. P.